

SLOVENE

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishvu:
za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1.70

Na pošlji, na dom 20 h na mesec.
Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona štev. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije.
Upravišškega telefona štev. 188.

Inserati:

Enostop. petifvrsta (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat . . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izvemšil nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Pozor, štajerski Slovenci!

Iz Štajerske se nam piše:

V političnem oziru so vezani štajerski Slovenci na Gradec, to je one nemško mesto, ki hoče biti med vsemi nemškimi mesti najbolj nemško. Tam še niso nikdar tajili, da hočejo lepe slovenske južno Štajerske ponemčiti, in marsikatero gorje, ki so ga doživeli štajerski Slovenci, ima svoj vir v Gradcu.

Štajerski Slovenci pa morajo paralizirati politične krivice, ki se jim godijo, če so gospodarsko organizirani in sicer skupno z drugimi slovenskimi pokrajinami.

Taka gospodarska organizacija pa je mogoča samo na zadrugi podlagi, na podlagi samopomoči.

In res se je na Storskem ustanovilo že lepo število slovenskih zadrug.

V „najbolj nemškem mestu“ Gradec pa niso slepi; prav dobro uvidevajo, da si s slovensko gospodarsko organizacijo štajerski Slovenci morejo pomagati, in zato so pričeli delati, da se štajerski Slovenci tudi v gospodarskem oziru privežejo na Gradec.

Najvažnejši gospodarski organizaciji: „Zveza gospodarskih zadrug“ in pa „C. kr. kmetijska družba“ v Gradcu stegata svoje roke na štajerski jug, in sicer po svojih zvestih organih, a so orodje nemških namenov.

„Zveza gospodarskih zadrug“ v Gradcu snuje po slovenskem Štajerskem zadrugo, v prvi vrsti posojilnico. V najnovejšem času ustanovila se je taka posojilnica na skrajnem jugu, v brežkem okraju; po uradnem listu ima svoj sedež v Dobovi pri Brežicah. V vašem cenjenem listu se je pa popravljalo, češ, sedež nove posojilnice je v Kapelah, in se je dostavilo, da slovenskih kmetovalcev na tem ne zadene krivda, oni niso izdali svoje narodnosti. Temu ne ugovarjamo, kmetovalcev ne zadene krivda, pač pa one, ki so te posojilnico po navodilu graške nemške zveze ustanovili in jo graški zvezi priklopili; tu se ne da nič olepševati, tudi ne z dvojezičnimi tiskovinami.

In koliko je že takih zadrug na slovenskem Štajerskem — in vsaka je član verige, ki naj veže štajerske Slovence v gospodarskem oziru na nemški Gradec.

Slovenske zadrugo imajo svoje središče v Ljubljani v „Zadrugi zvezi“ pa ne v Gradcu.

Štajerska c. kr. kmetijska družba pa ustanavlja z neko mrzlično hitrostjo svoje podružnice med Slovenci in te podružnice se pozdravljajo celo kot Bog ve kak gospodarski napredek.

In kaj je namen teh podružnic. Ko se uvedejo na Štajerskem kmečke stanovske zadrugo, bo hotela te zadrugo imeti v rokah kmetijska družba, ki se po potrebi v toliko izpremeni.

Mnogoštevilne podružnice graške kmetijske družbe med štajerskimi Slovenci pa postanejo lahke glavne sredstvo, da se stanovske zadrugo štajerskih slovenskih kmetovalcev že takej izpočetka privežejo na Gradec.

Ne umevamo torej navdušenja, s katerim se pozdravljajo te nove mnogobrojne podružnice graške kmetijske družbe — in

če se trudijo za nje tudi družbini organi slovenskega pokolenja.

Tista nemška fraza, da se pri gospodarskem delu ne smemo ozirati na narodnost — velja pač samo za Slovence, Nemci sami bi se ji smejali in jo porabljaljo samo le za lim.

Slovinci vseh pokrajin se morajo v gospodarskem oziru skupno organizirati — sovražnik Slovencev na političnem polju ne more biti nikakor prijatelj Slovencev na gospodarskem polju.

Sveti oče za katoliško časopisje.

Papež Pij X. je poslal, kot smo poročali, kardinalu Gruši z ozirom na Pijevo društvo lastnoročno pismo. V pismu papež s posebnim veseljem pozdravlja sklep avstr. kat. shoda o kat. časopisju, ki naj prepreči zastupljanje po stalnem časopisju. Potem pravi sv. oče o kat. časopisju: „Za večkrat smo ustmeno in pismeno priporočali katoliško časopisje po zgledu našega prednika Leona XIII., ki v času svojega papeževanja nobene stvari ni tako toplo priporočal, kakor da moramo nasproti pisani besedi v javnem boju med pravico in krivico postaviti le zopet pisano besedo. Zaačilno za naš čas je, da oni, ki hočejo vplivati na množico s svojim mišljenjem in dejanjem, store to tako, da raztresejo med ljudstvo svoje spise in knjige in na ta način vsade svoje nazore v srca svojih bralcev. Dobro jim je znano, da bralci na ta način uklonijo s časoma svojo pamet gospodstvu časopisov. Zato je pa lahko umljivo, da je tu vzrok obžalovanja vredne škode, ki jo povzročajo nasprotniki katoličanstva srcem in dušam, med tem ko se najboljši mnogokrat neprijetno proti njim bore, ker še niso izpoznali duha našega časa in tudi niso uporabljali uspešnega orožja. To zlo, ki se tako stori v javnosti in v zasebnem življenju, se mora preprečevati z vso gorečnostjo in to tembolj pri vas, kjer je stavljena ožja meja za izdajanje in čitanje katoliškega časopisja, kakor pri drugih katoliških narodih.

Nadalje pravi sv. oče, da katoličani ne smejo izgubiti poguma. Hvali tudi vestnost in vrlost škofov, vsled katere je brez skrbi da bi manjkale medrih in potrebnih voditeljev. Nato pa priporoča katoličanom naj ne podpirajo slabega časopisja z naročitvijo in branjem, marveč podpirajo vsak po svojih sredstvih katoliško časopisje.

Papež o ločitvi cerkve od države na Francoskem.

Papež je izdal na francoske katoličane encikliko, v kateri naglašja, da so na Francoskem že dolgo časa nameravali in pripravljali ločitev cerkve od države.

Papež navaja kratko proti katol. cerkvi storjene korake francoske vlade. Apostolska stolica je storila vse, kar ji je bilo mogoče, da odvrne tako veliko nesrečo od vere in od družbe. Nato razpravlja o razmerju med cerkvijo in družbo, obsoja načelo ločitve in pravi:

Ločitev cerkve od države moramo posebno obsojati na Francoskem, ki si je pridobila v zvezis katoliško cerkvijo skozi stoletja svojo velikost in največjo slavo, in je zato še bolj obžalovanja vredna, ker je bil sklenjen med cerkvijo in državo l. 1801 slovesen koncordat, ki veže obe stranki. Papež obžaluje kršenje pogodb, ljudskega prava in razžalitve, ki so jih povzročili apostolski stolici, ker se niso ozirali na oblike in obzire, ki so navadni po mednarodnih običajih tudi nasproti najmanjšim državam in katere so osobito dolžni tudi papežu in cerkvi.

Papež obravnava nato posamezna določila zakona o ločitvi cerkve od države in navaja mesta, ki so žaljiva in se ne ujemajo. Zakon je naperjen pred vsem proti cerkveni ustavi, ki jo je dal Bog. Pred vsem

zakon prezira po Bogu postavljeno cerkveno katoliško hierarhijo, ker nakazuje javno bogoslužje družbam laikov, katere se podvržejo sedaj pristojnosti drž. sveta. Zakon je naperjen tudi proti svobodi cerkve, ker ji usiljuje družbe laikov, podvrže cerkev civilni oblasti in obsega odredbe, ki omejujejo vpliv cerkve na vernike, na javno bogoslužje, cerkvene govore itd. ter prepuščajo mnoge važnih stvari samovoljnosti državnih činiteljev.

Nadalje obsoja, da hočejo vzeti cerkvi velik del njenega premoženja, cerkva in zavodov, pobožnih ustanov in ustavlja cerkvenim služabnikom plače, ki se se morale dajati iz potrebe, kot odškodnina za cerkvene premoženje, ki si ga je prilastila država za časa prve revolucije in ki jih je določal tudi koncordat.

Papež obžaluje, da bo škodoval zakon o ločitvi cerkve od države notranjemu miru Francoske, ki potrebuje osobito v sedanjih evropskih razmerah edinosti vseh svojih sinov.

Papež končno toplo pozivlja francoske škofo, duhovščino in francosko vladu, naj branijo složno, vzajemno in velikodušno vero, ki jo hočejo na vsak način zatreti na Francoskem. Katoličani naj ostanejo edini z duhovščino, s škoti in apostolsko stolico in naj uravnajo svoje javno in zasebno življenje tako, kakor to določajo nauki vere in krščanske morale.

Opozarja jih končno, naj molijo in zapuajo na Boga, da zopet podari po posredovanju Brezmadežne Francoski mir in red.

Kardinal Merry del Val je obvestil po papežu nevoizvoljene francoske škofo o njihovi izvolitvi. Izjavili so vsi, da sprejmejo izvolitev in večina se je takoj podala v Rim.

Imena izvoljencev ostanejo tajna do prihodnjega konstitucije. Izvolili so le take duhovnike, o katerih so prepričani, da bodo z verno, požrtvovalnostjo in ne glede na politične ozire vršili svojo višjepastirsko službo.

Za Trstom — Trident?

Iz Inomosta poročajo, da namerava vlada odvzeti tudi magistratu v Tridentu prenešeni delokrog, dočim mu je že poprej odvzela vojaške stvari. Torej ravno tako kakor v Trstu! Odločitev ob tem vprašanju da se zavlačuje le zato, ker da je namestnik baron Schwarzenau izrazil neke pomisleke proti namerjeni odredbi, ki da bi mogla spraviti v nevarnost politični mir v Trentinu. Namestnik Schwarzenau da je tudi mnenja, da je med razmerami v Tridentu in Trstu velika razlika. Odločitev v tem vprašanju pride čimprej.

Novo hrvaško pomorsko parobrodno društvo.

Istrski in kvarnerski rodoljubi so storili lep korak naprej v svoji narodno gospodarski organizaciji, ki jim bo gotovo neprimerno več koristil, kot goli narodni entuzijazem, kakršni je v banovini v navadi pri Hrvatih. Nedavno se je vršil v Pulju pod predsedstvom g. dr. Laginje shod, kjer so sklenili, naj se takej oživotvori že zdavnaj nameravane hrvaško parobrodno društvo, ki bo služilo prometu med Istro in Kvarnerskimi letki. To akcijsko podjetje je osnovano na popolnoma demokratskem temelju, kar je vsakej srečna misel. Vseh akcij je 10.000, po 50 K vsaka; do teh akcij imajo pravico zgolj prebivalci Kvarnerskega otočja; od 15. decembra prošlega leta pa do 15. februarja tekočega niko ne more kupiti več kot dve sami. Vsaka družina si lahko kupi akcijo, če plača a conto 20 K. Podpisujejo se akcijonarji pri kreditnih zadruhah na otočju, tisti pa, ki prebivajo v Pulju (povečini so to kupci z vinom, ki imajo v Pulju skladišča) se podpisujejo pri puljski podružnici „Istarske Posojilnice“. Družba debi v kratkem vladat pooblasti-

tev, potem se bo pozvalo premožnejše kroge, ki zamorejo pokupiti po več akcij skupaj, naj pokrijejo prvo emisijo 500.000 K. Najbrž pa še tega poziva na kapitaliste ne bo treba, ker je na otoku Krku eno samo mesto, ki hoče podpisati 500 kron akcij, in sicer pod že označenimi pogoji. Društvo se bo imenovalo „Avstrijsko-hrvatsko“ in bo sklenilo pogodbo z znano „Ungaro Croato“, da se uredi parobrodni promet po Kvarneru. Sedaj pa prihaja iz Pulja vest, da je že 2500 akcij prenotiranih, in sicer po načinu, da niko ne imej več kot dve akciji. Vse to je delo premožnejše gospodarske organizacije istrskih rodoljubov, ki so se mesto fraz, ki drugod često prevladujejo, lotili dela. Če si prebivalstvo s pomočjo zadrugne organizacije poleg parobrodstva uredi tudi ribarstvo in povzdigne promet z vinom, si bo osvojilo svoje kraje in s časom lahko izpodrinilo laški kapital.

Prekucijsko gibanje v Perziji.

Zaprli so perzijskega trgovskega ministra Hom el Dauleha, ki je sovražnik carinskega ministra Nemsu. Obdolžen je tudi, da je povzročil gibanje proti Nemsu. Hom el Dauleha so odvedli z močnim vojaškim spremstvom v notranjo Perzijo, kamor je stalno prebival. Vlada namerava pozvati nazaj v Perzijo carinskega ministra Nemsu.

Sodnijska razprava proti nekdanjemu srbskemu ministrskemu predsedniku Georgjeviću.

Georgjević je v svoji obrambi navajal, da bi Draga ne bila postala nikdar srbska kraljica, če bi car ne bil kumoval. Ko je zatoženec izpoznal, da je Srbija zdaj pod večjo rusko hipnozo, kakor prej, je sklenil, da izda delo „Konec dinastije“ še ko živi, da opozori Srbijo in Evropo na delovanje ruske diplomacije. Korist Rusije in ne Srbije zahteva, da bo obsojen. Tudi po obsojbi hoče neprenehoma klicati srbskemu ljudstvu, naj se prebudi iz ruske hipnoze, ker „Srbija je naša domovina“. Končno je izjavil obtoženec, da pri izdaji svojega dela ni uporabljal nikakih uradnih spisov. Obsojbo razglase d-nes.

Rusija.

V Rigi so našli v kleti neke hiše 15 bomb. V vzhodno-morskih provinciah je mir; vendar se boje zopetnega izbruha nemirov. Ljudstvo oddaja slabo orožje, dobro pa skriva. V prošlem poletju so razdelili agitatorji med ljudstvo 40.000 pušk. V Vladivostoku pričakujejo izbruha nemirov vsak čas. V Peterburgu so zaprli policijskega šefa Neidharta, ker ni zabranil preteklo jesen prestopkov proti judom.

„Ruskoje Slovo“ poroča iz Vladivostoka: Se vedno se godijo tukaj neverjetne stvari. Bivši punt je povzročila odredbo, da rezerviste odpuste domov še le prihodnje spomladi. Potem se je pričelo odpošiljati rezerviste domov, na njihovo mesto so pa prišli bojovníki iz Port Arturja, čeravno se jim je osem mesečna služba zaračunila kakor osemletna in so bili torej že davno svobodni vsacega službovanja. Sedaj mrmrajo, in že je tekla kri dveh častnikov. Vladivostok je vulkan in vsaki hip utegne priti do izbruha.

Na mesto grofa Voroncova-Daskova, sedanega namestnika na Kavkazu, ki odstopi sedaj definitivno, pride, kakor se govori v dobro poučenih krogih, bivši generalni guverner v Petrogradu in sedanji poveljnik carjeve palače Trepov, ki bo istočasno imenovan carjevim generalnim adjutantom. Trepev dobi baje izredna pooblastila.

Revolucionarna stranka je sklenila, da popolnoma izpremeni svojo taktiko glede bojevanja. Opusti hoče odprt upor in nasilne demonstracije ter tajno organizovati revolucionarne čete, ki bodo imele nalog, da izvršujejo atentate na visokih dostojanstvenikih.

Iz Simferopola javljajo: V kazenski

razpravi proti 600 mornarjem, ki so obtoženi punita na oklepni jači „Potemkina“, je državni pravdaik za tri deset njih predlagal smrtno kazen. Sodišče izreče obsodbo najbrž danes v ponedeljek.

General pehote Grodekov je včeraj iz Lošanga brzojavil carju, da je prevzel vršno poveljstvo nad četami na skrajnem Vztoku. Istočasno je brzojavil general Linevič, da je glasom carskega ukaza od 2. februarja izrečil vršno poveljstvo nad četami, nahajajočimi se na skrajnem Vztoku.

Kakor poročajo „Novoje Vremja“, je bile včeraj v neki hiši na nevskem prospektu aretovanih šest socialnorevolucionarcev. O tej priliki so našli znatno množino smodnika in patron ter več bomb. Dva izmed aretovancev, ki sta že par tednov bivala v tej hiši, sta nameravala odpotovati danes v Moskvo.

V Kijevu so zaprli 8 oseb, ker so z grezlinami po anarhistih podpisanimi pismi izsiljevali denar.

V Moskvi so prijeli nekega visokosolca, pri katerem so našli bombe in razstrelivne snovi.

V pokojen je ruski poljedeljski minister Kutler.

V Odesi sta dve oboroženi osebi vdrla v državno prodajalnico za žganje in vzeli 200 rubljev.

Odpoklicana sta poveljnik I. in III. mandžurske armade Kuropatkin in Batjanov. Kuropatkin ostane generalni pebočnik.

V Peterburgu so prijeli na Nevskem Prospektu šest revolucionarjev, pri katerih so našli veliko smodnika, patron in več bomb.

V Černigomi so usmrtili neznanega napadalca na gubernatorja Hvostova.

Balkan.

Odstavljen je kočniski vojaški poveljnik Ali paša, ker je postopal nasilno. Med bolgarskimi vstaki ni še edinosti, kar dokazuje boj med centralisti in erhovisti pod Rico pri Culnin. Posredoval je turški edelek, ki se je zapletel v boj s centralisti. V boju so izgubili Turki in bolgarski centralisti po dva mrtva in več ranjencev. Generalni nadzornik je izročil civilnim agentom poročilo preiskovalne komisije o umoru več katoliških Bolgarov v Piravi, ki trdi, da so umorili katoličane bolgarski vstahi.

Korumpirani liberalci v Italiji.

Socialistički list „Avanti“ v Rimu dolži „Tribuno“, enega prvih organov italijanskih liberalcev, češ da je poneverilo uredništvo 58.404 lir za žrtve kalabrijskega potresa. Na „Tribunin“ oklic so pošiljali za te žrtve denar na uredništvo, a ta denar je izginil. „Avanti“ izraža dvome tudi o drugih računih lista v tej zadevi.

Pogreb danskega kralja Kristijana

je bil jako slovesen. Pri pogrebu so bili avstrijski nadvojvoda Salvator, danski kralj Friderik, nemški cesar Viljem, grški kralj, norveški kralj Hakon s soprogo, grška kraljica in zastopniki vseh vladarjev.

Crnogorski prestolonaslednik na Dunaju.

Začelno je, da je črnogorski prestolonaslednik Danilo, ki je dospel v četrtek na Dunaj, že v pekek zvečer odpotoval z Dunaja, ne da bi bil prišel v stiko ni z dvornimi krogi, ne z grofom Goločowskim.

Maroška konferenca.

Iz Algecirasa je došlo poročilo, da je izročil francoski pooblaščenec Revoil nemškemu poslaniku Radowitzu spomenico, katere vsebina sicer ni znana, a sodijo, da bo dosegla sporazumljenje med Francosko in Nemčijo. V soboto so odobrili VIII. član načrta o carinskih določilih.

Koroške novice.

k Zavore so odpovedale dne 13. t. m. pri vlaku, ki prinaja od Pontabla proti Trbižu. Na postajališču v Gor. Trbižu bi se bil moral vlak ustaviti, a je drdral naprej proti glavni postaji. Nevarnost je bila velika, ker je silno snežilo in ni bilo mogoče nič naprej videti. V Trbižu se je vlak ustavil. Posebno krepke so nad zavorami zabavljali potniki, ki so iz Gor. Trbiža v debelem, nanovo zapadlem snegu morali gáziti v Trbiž.

k Znani velikovski hajlač K. Magnet, ki bi najraje požrl vsakega Slovence, je tožil slovenskega solicitorja pri g. dr. Kultererju radi razžaljenja časti. Obtoženec je bil sicer v Velikovu obsojen, toda prijavil je takoj priziv. Magnet naj pomisli, da mu mnogo kruha pridelajo Slovenci!

k Naselil se je v Velikovu kranjski narodnjak F. Homan, ki bo otvoril trgovino in gostilno „Pri Tigru“. Dolžnost Slovencev bo, da ga bomo podpirali.

k Nesramno je počenjanje velikovskih posilnemcev zoper slovenskega zdravnika gospoda dr. V. Hudelista. Lažejo namreč Slovence, da kot zaseben zdravnik ne sme izvrševati prakse, kakor le edino zobozdravništvo. Tu se pač mora reči, da namen posvečuje sredstva.

k Za kateheta v Velikoveo vendar pride Nemec Kandolf. Po njegovi resignaciji je namreč deželni šolski svet sam stopil z njim v dogovor in mu privolil prvi plačilni red. Velikovska trikrat čez glavo zadeljena mestna občina pa mu je ponudila brezplačno stanovanje, svečavo in kurjavo. Če se le ne bodo opekli!

k V Velikovu hočejo oba peta razreda na mestni šoli združiti, ker primanjkuje učiteljev. Zakaj pa to? Ali ne čakajo v Celovcu učiteljice aspirantije na službo? Seveda, učiteljice pač navadno ne hajlajo!

Dnevne novice.

Volitev v trgovsko in obrtno zbornico.

Iz obrtnih krogov se nam piše: V sobotnem „Narodu“ so nam priporočani strankarski kandidati. Se naprej hoče izvestna gospoda, da bi gledali brezbriznost trgevske in obrtne zbornice za naše koristi in komodnost nekaterih od nje nastavljenih gospodov, o katerih delu in izpolnjevanju uradnih dolžnosti bomo odslej govorili odločno in jasno besedo. Na „Narodovem“ oklicu je zopet podpisan neizogibni dr. Bleiweis, ki menda hoče, da bi tudi obrtniki plesali tako, kakor bi on narekoval, dasi o obrtnih zadevah še manj razume nego o upravi deželne bolnice. Naravnost izzivanje za obrtnike pa je, da nam je dr. pl. Bleiweis komandiral v III. kategoriji obrtnega odseka (zelene glasovnice) lekarnarja Simona pl. Sladoviča v Novem mestu. Tako je zopet liberalna stranka pokazala, da ima smisla pač za osebe, ne pa za splošne koristi. Vsa čast g. lekarnarjem, a mi menimo, da bi bil kot zastopnik obrtnikov na mestu obrtnik kake bolj razširjene in bolj pomoči potrebne stroke. S tem, da se liberalna stranka natančno ozirala je pokazala popolno nesmisel za obrtniške stvari, to nezmisel je pa pokazala tudi s tem, da je v obrtnem odseku II. kategorije postavila za kandidata tovarnarja Rakovca in velestavbenika Supančiča, bogatega peka Schreya, ki so že vsi sedeli v zbornici, a so samo kimali. Če bi volili take može, bi bile slabo zastopane obrtne koristi! Zato je prav, da se je porobu postavil obrtniški volivni odbor in v sobotnem „Slovencu“ objavil svoje kandidate, ki so pravi obrtniki, obrtniki, ki res delajo s svojimi rokami in za katere ne delajo drugi, kakor skoro za vse liberalne kandidate. Opozarjamo vse, naj natančno prečitajo sobotni oklic obrtnega volivnega odbora v „Slovencu“. Vse glasovnice naj se pošljejo nemudoma na naslov g. I. Kregarja, pasarskega mojstra v Ljubljani, kdor pa sam hoče voliti, stori to lahko osebnostno prihodnjo srede, 21. t. m. od 9. dopoldne do 3. popoldne v ljubljanski magistratni dvorani. Na zaprtih glasovnicah mora bitizunaj zapisane ime volivčeve. — Pojav obrtnega volivnega odbora je krepak protest proti liberalni kliki, ki vlačijo v obrtno in trgovsko zbornico le strankarstvo.

Ali se pripravljajo švindeli? Mnogo volivcev za trg. in obr. zbornico ni prejelo glasovnic. Obrtni volivni odbor ima že velik seznamek takih volivcev, zato svarimo liberalce, da ne oddajajo glasovnic, katerih se volivcem ni dostavilo in katerih volivci sploh niso podpisali. Sicer bomo pa o tem še govorili. Od vladnega komisarja zahtevamo najstrožjo pozornost in nepristranost. Liberalnih praktik prejšnjih let ne bomo več mirno prenašali. Preskrbeli bomo liberalcem — žajfe in prave sekolske jasnosti.

Ljubljanske tvrdke in volitve v trg. in obrtno zbornico. Z vsemi sredstvi delajo liberalci, da bi predli v trgovski in obrtni zbornici. Dobili smo z dežele celo pisma ljubljanskih tvrdk, ki pritiskajo na trgovce na deželi, ki so od njih kakorkoli odvisni, da morajo voliti li-

beralne kandidate. V teh tiskanih pismih stoji: „V Ljubljani smo se zbrali trgovci in obrtniki na zaupno posvetovanje in sklenili, da se naj bi v posamezne kategorije izvolili gospodje, ki Vam jih naznanjam na drugi strani. Ker mislim, da ste tudi Vi zadovoljni s temi kandidati, Vas prosim, da bo volitev za našo deželo uspešna, da glasujete tudi Vi zanje. Najpripravnije za Vas je, da same podpišete glasovnico ter jo z izkaznico in s priloženo kuverto vpošljete meni, ki vse ostalo oskrbim sam.“ — Mi pa vprašamo ljubljanske tvrdke, ki tako delajo, ali je za nje častno in koristno, da se kot trgovska podjetja postavijo v službo liberalne stranke, katere edino delo je, da korumpira javnost in društveno življenje s svojim nesramnim časopisjem. To je tudi slepilo, kajti v teh pismih se zmolčuje, da so omenjeni kandidati postavljeni od „obrtnika“ dr. pl. viteza Bleiweisa. Liberalci se v tem oklicu sami sramujejo svoje lastne stranke, pa bi šli potem v boj zanje trgovci in obrtniki po deželi? Kje in kdaj se pa je vršilo kake zborovanje obrtnikov in trgovcev, ki bi bilo postavilo omenjene kandidate? Ti so kandidirani od liberalne stranke, ne pa od trgovcev postavljeni. Presimo svoje somišljenike, da nam pošljejo vsa taka pisma in naznanijo vse tiste tvrdke, ki tako delajo. Med njimi jih je mnogo, ki žive od odjemavcev, ki o liberalni stranki nečejo ničesar vedeti in si utegnejo izbrati druge tvrdke. Mi bomo potem še poskrbeli, da se izvedo med odjemavci našega mišljenja imena teh tvrdk!

Afera Prosenc-Hribar. Gosp. Prosenc nam je danes izjavil, da umakne svoje pojasnilo ter ne namerava pred razsedbo o stvari javno razpravljati, ker bo itak razprava podala objektivno pojasnilo. Na prošnjo g. Prosenca pa radi potrdimo, da on ni v nikaki zvezi z dostavkom v „Slovenčevu“ notici, v kateri smo priobčili izjavo obč. sveta.

Blamirani »častni občani.« Liberalci v zadnjem času s svojimi »častnimi občani« nimajo sreče! Dne 24. julija 1904 je tedaj liberalni občinski odbor v Crnem Vrhu nad Idrijo imenoval sledeče »častne občane“: Anton Hrovatin star. iz Vipave, Franceta Kankelj iz Godoviča, Andreja Rovana iz Cola in Kajetana pl. Premersteina iz Jeličnega vrha, — vsi štirje brez vseh zaslug za črnovrško občino, a zanesljivi pristaši »napredne misli“ in preperle slame, ki so bili liberalcem nujno potrebni za bližajočo se občinsko volitev v I. razredu. Zoper to imenovanje »častnih občanov“ so se pritožili Jakob Cuk in drugovi na deželni odbor — toda seve brez uspeha, saj je referent v občinskih zadevah v deželnem odboru dr. Ivan Tavčar! Toda tam na Dunaju je upravno sodišče, ki je poklicano, takim deželnim odborom, ki se ne zmenijo za postavne, stopiti na kurja očesa. Jakob Cuk in drugi govori so se pritožili po dr. Ivan Šusteršiču na upravno sodišče in to je razsodilo, da je imenovanje omenjenih »častnih občanov“ popolnoma neveljavno in naravnost protipostavno. Liberalna četverica je tedaj rešena časti — občina črnovrška pa štirih častnih občanov, kojih ogromna večina občine ne mara. Morebiti pošlje kak črnovrščak vsakemu izmed bivših »častnih občanov“, v kolikor so še pri življenju, namestu častne diplome nekaj preperle slame.

Okrajnocestni odbor škofjeloški. Dež. odbor je imenoval v seji dne 17. febr. t. l. gosp. dež. poslanca Frana Demšarja članom okrajnocestnega odbora škofjeloškega.

Predaval je dne 18. t. m. v St. Vidu nad Ljubljano dr. Krek, zakaj se godi slabo kmetu, obrtniku in delavcu. Z zgodovinskimi dejstvi je dokazal, da se v naši državi v preteklem stoletju nihče brigal ni za te državo vzdržujoče stanove. Detaknil se je tudi vprašanja o ljudski izobrazbi po rednih zimskih strokovnih šolah za kmeta in obrtnika. Udeležba pri predavanju je bila

uprav velikanska. Predsedoval je vrli župan gosp. Belec.

Pogrešan okrajni glavar. Iz Krškega se nam piše: Našega okrajnega glavarja ni že od nedelje. Ta dan je bil ob 4. uri na Vidmu v gostilni pri Pojedu, naročil si je večerjo za 7. uro in odšel. Ob 7. uri je bil še v kavarni v Krškem, potem je šel med kavarno in svojim stanovanjem ter šel proti mostu. Tu ga je nekdo še videl in potem ni o njem več nobenega glasu. — Drugekrate, če je šel le za pol dneva kam, je urad izročil komisarju — sedaj je kar zginil. Bojimo se, da se je blagemu gospodu kaj žalega zgodilo. Iščejo ga ob Savi, ali Bog znaj, kaj je z njim!

Za poveljnika 5. domobranskega polka v Pulju je imenovan Feliks Werenczinski, doslej poveljnik prvega bataljona. Dosedanji polkovnik Klikič je šel v pokoj. To je eni Klikič, ki je lani julija meseca odredil okoli Tinjana vojaško vajo, na kateri so vsled vročine vojaki popadali in je umrl prostak Jurkovič.

Se enkrat Seliškar. Nedavno smo pisali o celjskem Seliškarju. S tem nismo mislili primerjati nobenega uradnika celjske Zveze z ljubljanskim Seliškarjem, vsaj ne glede onih lastnosti oz. onega značaja ljubljanskega Seliškarja, kakoršnega smo v zadnjem času javnosti odkrili.

Vlom v cerkvi. Iz Kostanjevice se nam poroča: 9. t. m. popoldne je nekdo v mestni cerkvi sv. Jakoba pokradel iz dveh puštic, kar je bilo denarja v njih. Potruditi se je moral precej, da je prišel do denarja, ker jih je moral od pritrjenih mest odtrgati, kajti puščice so železne in bile dovelj dobro pritrjene in zaprte. Prišli pa so na sled pravemu zločincu, ki je neki Hrvat in sedaj mirno premišljuje o tem varno pod ključem.

Umrl je dne 16. t. m. v St. Vidu na Dolenjskem posestnik Franc Pajk (Grbec). Mož je bil cerkveni ključar, vaški načelnik ter bivši večletni župan občine St. Vid Latičina. Rajni je bil vseskozi mož-pštenjak in zvest pristaš naše stranke. Pogreb je bil danes ob 9. uri zjutraj. Svetila mu večna luč!

Vojaške izpremembe. V 87. celjski pešpolk je vmeščen poveljnik tržaške kadetne šole major Zimmermann, za poveljnika tržaške kadetne šole je imenovan major 79. reškega pešpolka Edvard Maag. Upokojen je stetnik I. razreda 27. pešpolka kot major, Maksimiljan pl. Rottmann. Vojaški kurat II. razreda v Trstu g. Hubert Rant v tržaški garnizijski belnišnici je premeščen v Gradec, iz Gradca pride na njegovo mesto g. Valentin Rozman.

Poroke. Poročili so se: gospod Alojzij Mašera, c. kr. sodni pristav v Kanalu, z gđ. Pavlo Pečenkevo, hčerko g. A. I. Pečenke, veletržca v Gorici; g. Drago Bratina, učitelj v Velikih Zabljah na Vipavskem, z gospodično Anico Črniškojevo; g. Avgust Cejan, c. kr. davčni pristav v Gorici, z gđ. Zoro pl. Lokateljovo iz Vrtojbe; gosp. Vladimir Janovski, knjigovodja, z gđ. Hermino Pečarjevo iz Gorice.

Nemška vladnica, ki sta jo za slovenske šole sestavila H. Schreiner in dr. Bezjak, je upeljana sedaj tudi na bolgarskih šolah v Plovdivu in v Sofiji.

Nesreča ne praznuje. V petek 16. t. m. popoldne je v „gverkovskem“ kamnelomu v Zagorju ubilo 43letnega Jožefa Gregorčiča iz Sela pri Sumbregu. Bil je privezan v sredi kamnoloma. Kar se nad njim utrga skalovje, ga oplazi po glavi, in bil je mrtev. Zapustil je vdovo, s katero se je bil šele pred kratkim poročil.

Rumunska kraljeva dvojica v Opatiji. Te dni prideta v Opatijo rumunski kralj in kraljica, kjer ostane tri tedne.

Pobegnili je v Hrušice na Gorenjskem pristojni slikar Franc Lovec, ki je bil v Revinju obsojen v dvamesečno ječo.

Zanimivosti iz prazgodovinske dobe. V bližini Kostanjevice se dobe v takozvanem „Stangrabe“ (kamnelomu) zanimive okamenle školjke različne velikosti. Istotam se je baje pred časom našla v nekem kamenu tudi okamenela spodnja čeljust s popolnim ozbojem vred.

Iz Trnovega na Notranjskem. Niso minuli štirje tedni in že drugič se je pri nas oglasil državni poslanec g. dr. Ig. Žitnik. Zbrali smo se volivci v dvorani hiše „Gospodarske zveze“ in poslušali njegov govor, v katerem je poročal o državnem in deželnem zboru. Jako dobro nam je govornik pojasnil tudi najnovejšo dogodke v državnem zboru, namreč volivno

reformo, pogodbo z Ogrsko in sper s Srbijo. — Nato je sledil pogovor o domačih potrebah, posebno glede zanemarjene ceste do Trpčan in glede vodovodov v posameznih vaseh, ki se v naših krajih tako silno potrebuje. Vsi navzoči smo z zanimanjem poslušali njegov govor in tudi s prepričanjem izrekli zaupanje njemu in vsem drugim našim poslancem, ki se neustrašeno potegujejo za naše pravice. — V tem času smo dobili tudi novega župana. To je g. Josip Perkan, posestnik, gostilničar pa tudi zvest mož naše stranke, kar ga poznamo. Volitev se je mirno izvršila, ker smo mu brez skrbi zaupali skrb za našo občino. — Drugih novic ni, le ostra burja nam zopet neč in dan žvižga in prepeva okrog oglov in vsakega premikata: gospoda in berača. Celo otrokom ne prizanaša, tako da si kakšen le s težavo pribori pot do šole.

— **Vojaki na Reko.** Kljub temu, da je stavka na Reki deloma končana, sta nenadoma prišli na Reko dve stotnji zagrebškega polka in vojaki iz Karlovca. Tudi v Ljubljani je 1. in 2. batalijon 27. pešpolka pripravljen za odhod na Reko in opremljen z vojno municijo. Pripravljati se morajo na Reki važne stvari. Pa ne da bi bilo to v zvezi z zapreženim nasilnim preprečenjem konference mažarske koalicije z hrvaško opozicijo. Hrvaški delegati so včeraj na Reki nadaljevali predpovedovanja. Dodatno se nam poroča, da na Reki še stavekajo delavci v tovarni petroleja, v tovarni čokolade in da je razburjenost med delavstvom velika.

— **Nova hrvaška opereta.** Iz Zagreba poročajo, da je Srečko Albini uglasbil novo opereto „Baron Franjo Trenk“.

— **Hotel za izseljence.** Budimpeštanska tvrdka Henrik Treund in sinevi je zgradila na Reki velik hotel za izseljence, v katerem bo prestora za 2000 gostov.

— **Ustredni banka českých sporitelů (centralna banka čeških hranilnic v Pragi)** nam naznanja, da je otvorila na Dunaju filialko, katere delovanje se je s 1. svečanom pričelo. Trgovska naloga dunajske filialke je, da kultivira zveze z vsemi južno ležečimi deželami. Posebno se bodo dovoljevala posojila v imenu centrale na občine, okraje, vodovodne podjetnice in druge korporacije, katere so pooblašene javne dohodke pobirati, in financirala bodo zidanja javnih korporacij. V ravnateljstvu so sami Čehi.

— **Za Kvarnerske otoke** se je osnovala včeraj „Parebrodarske avstro-hrvaško društvo na dionice“. Shod v ta namen je včeraj sklical v Pulj dr. Laginja.

— **Odlikovanje ognjegascem.** S cesarjevim dovoljenjem se je dne 24. novembra leta 1905 ustanovila častna svetinja za 25letno zaslužno delovanje na polju ognjegasilstva. Prosilci, oziroma poveljstva, ki vlagajo prošnje za svoje člane pri politični oblasti, morajo kolekovati vsako polo prošnje s kolekom za eno krono. Rekurze proti neugodno rešenim prošnjam pa je kolekovati tako: prva pola se kolekuje z 2 K, sledeče pa dobe vsaka kolek po 1 K. Proste kolekovanja so le prošnje in rekurzi, ki jih vlagajo poveljstva požarnih bramb ali vodstva rešilnih družb, ki so po T. P. 75 lit. balilit. r pristojbinskega zakona presta kolekovih pristojbin.

— **Promet s Trstom.** Od danes dne 19. februarja naprej sprejemajo in odpošiljajo se zopet pošiljate dolgega in rezanega lesa za Trst južne in c. kr. državne železnice.

— **Umrl** je v Kamniku v 64. letu svoje starosti gospod Franc Ahčin, svečar, meščan in posestnik. N. v m. p! — Umrl je v Gorici 12letni dijak H. Kodermac. — Umrl je pri Sv. Ivanu v Trstu gospod Josip Prunk, oče gosp. Josipa Prunka, voditelja filialke c. kr. korespondenčnega urada v Trstu.

— **Za novomeško dekanijo** bo shod sodalitatis ss. Cordis Jesu dne 22. t. m. v Toplicah.

Ljubljanske novice.

Ij **Ljudski koncert v veliki dvorani hotela „Union“.** Mnogo petja, mnogo zborov ima Ljubljana, imamo Slovenci. Da je narod slovenski za petje izredno nadarjen, morajo priznati tudi tujci, saj je sloveča „Glasbena Matica“ ponesla lepoto slovenskega petja že večkrat izven mej naše ožje domovine. Zbor „Glasbene Maticе“ nam je pač velikokrat že preskrbel lepe umetniške vžitke; največ hvale in priznanja pa je žel takrat, ko je proizvajal prekrasne naše domače, narodne pesmi. Slovenska narodna pesem seže globoko v srce, omami takorekoč poslušalca. Zato je bilo prav ustrezno želji vsega občinstva, da je proizvajale „Katoliško društvo za delavke“ ljudski koncert, pri katerem smo se zopet enkrat divili nad lepoto naše narodne pesmi. Pred vsem pa se nam je izpolnila želja, ki smo jo že davno gojili, da vendar enkrat

nastopi v širši javnosti eden največjih ljubljanskih zborov, ki je bil doslej pač prepočlen in preveč skrit. Več let že vežba in uri nadarjeni skladatelj in dirigent g. Fr. Ferjančič v „Katoliškem društvu za delavke“ čveteroglasni ženski zbor, ki je doslej zdaj tolike uspehe, tolike spretnost, točnost, izurjenost in natančnost. Skromno ime „Slovensko katoliško društvo za delavke“, ki je bilo poglavitni organ pri tej prireditvi, pač ni bilo tako mikavno za marsikoga ter ni vleklo tako, kakor če se košati na sporedu tuje ime kake dunajske koncertne pevke. Upamo pa, da je s tem ljudskim koncertem padel vsak predsodek, ki so ga imeli doslej nekateri do — po imenu skromnega, ženskega pevskega zbora, ki šteje okrog 50 izborne izvežbanih in izšolanih pevskih moči. Večidel se bile na sporedu narodne pesmi, ki jih je ljubko priredil pevovodja Ferjančič za štiri ženske glase. Občinstvo, ki je veliko dvorano skoro napolnilo, je bilo kar presenečeno, kajti tako občudovanja vredne dovršenosti ni pričakovalo. A tudi težke skladbe, kakor „Zvončeka“, ali „Lisica in petelin“ je proizvajal zbor s finim čutom in razumom, lahko rečemo mojstrsko. Vsi glasovi, tudi četrti glas je izpolnil častno svoje vloge. Posebno nas je očarala finesa pri prehodih iz krepko donečega zbora v najnežnejši „pianissimo“. Odobravanje, ki so ga žele vrle pevke, je bilo kar viharo. Da je bila v koncerta več izpremembe, je med posameznimi točkami igrala vojaška godba prikupljive komade. Nastopil je tudi znani baritonist g. R. J. Malo je pevec, ki bi se ponašali s tako obseznim, polnodonečim, svežim in prikupljivim glasom, kakor omenjeni gospod. Pepeval je Nedvedov samospev „Želje“, ki je ena prvih Nedvedovih skladb, zdaj je manj znana. Vsled odobravanja je dodal še efektini Nedvedov samospev „Na tujih tleh“ (besede Funkove), ki je zložen sicer za tenor, a se je v transpoziciji pokazal kot jako efektini komad tudi za bariton. Veselost je zbudil šaljivi kuplet s spremljevanjem klavirja: „Kukavica vrazarica“ za sopran in alt. Alt izprašuje kukavico o raznih skrivnostih, in ta mu odgovarja prav navihano. Ponosno lahko rečemo: Sinočnji ljudski koncert nas je povsem zadovoljil, naravnost nepričakovano presenetil. Vsa čast gospodu pevovodju! Vsa čast vrlim slovenskim delavkam! Med navzočim smo opazili prevz. g. knezoškofa, prelata Rozmana itd. Naj bi vsaj na tem polju ne samo vsi semišljeniki storili svojo narodno dolžnost ter s svojim obiskom izkazali svoje zavest in dali poguma trudoljubivemu našemu ženstvu in izbornemu ženskemu zboru, — temveč brez predsodkov naj bi se odzvali povabilu tudi tisti, ki vse naše prireditve nekoliko prezirajo. Vrlemu zboru klédimo: Prilično zopet na svidenje! Zivelo „Slov. kat. društvo za delavke“, ki je vsestranski omogočilo prireditev tako krasnega koncerta!

Ij **Leonova družba.** V sredo 21. t. m. bo predaval dr. Josip Jerše o vplivih okolice na svobodno voljo.

Ij **Koncert v »Unionu«.** Oddelek ljubljanske društvene godbe koncertuje danes zvečer v kleti hotela „Union“. Začetek ob 8. uri večer.

Ij **Mrtvoud** je danes na trgu zadel 70letno kovačevo ženo Snaj. — Mrtvoud je zadel čuvaja v Rožni dolini Antona Voda. Oba se prepeljali v bolnico.

Ij **Novi poštni pisarni nabiralnik** je dobila Miklošičeva ulica in sicer poleg trafike gospe Hinner v hotelu „Union“.

Ij **Muzejsko društvo za Kranjsko** imelo je v petek v konferenčni sobi prve državne gimnazije svoj redni obč. zbor. Predsedoval je društveni načelnik, deželni šolski nadzornik Levec, ki je v svojem ogovoru omenil, da se število društvenikov, žal, vedno krči, vsled česar se zmanjšujejo seveda tudi društveni dohodki. Vkljub temu so društ. publikacije tudi lansko leto redno izhajale, a društveni račun izkazuje 1400 kron primanjkljaja. Odbor se je obrnil na deželni odbor, na vlado in kranjsko hranilnico za zvišanje subvencije in tako je upati, da se bodo denarne zadeve društva zopet uredile. Vsekakor pa bo s primerno agitacijo skrbeti tudi za to, da se številne društvenikov kolikor mogoče zviša. Društvo ima sedaj le 172 članov. — Poročilo tajnika gosp. Steske in blagajnika gospoda profesorja Pajka je obč. zbor odobril vzel v znanje ter obenem sprejel tudi blagajnikov nasvet, naj bi se imena na novo pristopivših članov objavljala v „Izvestjih“ in v nemških „Mitteilungen“. G. prof. dr. Žmavc je predlagal, naj bi odbor v zmislu društvenih pravil poskrbel za to, da bi se udje shajali v periodične zборе, kjer bi se govorilo in poročalo o lastnih in tujih opazovanjih in preiskavah in naj bi se prirejala poljudno-znanstvena predavanja, ki bi bila najboljše reklama za društvo. Vsekakor je potrebno, da se v društvu prične živahnejše duševno življenje. G. tehant Koblar je omenil težkoče, ven-

dar pa z veseljem pozdravil predlog g. dr. Žmavca. Društvenim načelnikom je bil z vzklikom zopet izvoljen g. dež. šolski nadzornik Levec, v odbor pa gg. Anton Koblar, Fran Komatar, Fran Orožen, Milan Pajk, Andrej Senekovič, Viktor Steska, Josip Smrekar in dr. Jakob Žmavc. Za računsko pregledovalca sta bila zopet izvoljena gg. deželni svetnik Pfeifer in župnik Vrhovnik. Odstopivšemu odboru se je izrekla zahvala občnega zbora.

Ij **Posestnik kolizeja** izjavlja, da je vest o prodaji ljubljanskega kolizeja popolnoma neosnovana.

Ij **Revolucija v slikah.** Jutri točno ob pol 8. uri zvečer bo v „Slovenski krščansko-socialni zvezi“ v Franciškan-skih ulicah javno predavanje o francoski revoluciji. Predava g. dr. Gruden. Posamezne prizore revolucije bodo pojasnjevale slike skioptikona. Vstop vsakemu prost. K obilni udeležbi vabi odbor.

Zakaj je bil Linhart aretiran? G. Karel Linhart nam piše: „Bil sem aretovan na podlagi anonimnega pisma, pisane od človeka, ki stoji v preiskavi radi defraudacije. 10. t. m. sem bil izpuščen in je drž. pravdnikovo vstavilo vsako postopanje proti meni. Izkazalo se je namreč, da sem bil po nedolžnem obdolžen in sicer iz sovražnosti, ter sem vložil že tožbo proti anonimnemu obrekovalcu“.

Iz slovanskega sveta.

Ij **Klofač Bolgarom.** Poslanec Klofač je poslal bolgarskemu listu „Denik“ sledeče pismo: „Kakor Čeh in Slovan častitam Bolgarom in Srbom, da so naposled uvideli, kdo je skupni protivnik, ter da se vam je le v slogi mogoče upreti in sebi zagotoviti bodočnost. Naša češka zgodovina, kakor tudi morda Hercegovine-Bosne, mora za balkanske Slované biti poučna, kaj morajo pričakovati od Avstrije, neprijateljice Slovanov, ako se ob času ne bodo znali čuvati. Divide et impera — to je geslo dunajske dvorske politike, to moramo vedno imeti pred očmi in popuščati malenkostne prepire. Podajte si reke na skupno delo proti nemški politiki avstrijske vlade. Mi Čehi protestujemo proti tej politiki. Gospodarski in carinski interesi naše države zahtevajo, da pustimo na miru balkanske narode, da ne preprečujemo njihovega gospodarskega in političnega razvoja, ampak ga podpiramo. Tako bi morda kot dobri sosedji imeli od izvoza naših pridelkov na Balkan kako korist. A današnja avstrijska politika je pogubna, ker sistematično dela za oddaljenje in razdor balk-Slovanov ter s tem škoduje tudi gospodarskim interesom avstro-ogrskim. Take pravi v imenu vseh iskrenih Čehov B. Klofač, državni poslanec.“

Razne stvari.

Najnovejše.

Železnico med Nilom in Rdečim morjem so otvorili 27. jan. Pripisujejo ji velik pomen za trgovino.

Protiaustrijska demonstracija je bila te dni v Novem Sadu Urednik „Zastave“ Tomić je zagovarjal hrvaško srbsko mažarsko prijateljstvo proti „skupnemu sovražniku Dunaja“.

Vrjeno svatovsko darilo. Iz New Yorka poročajo, da ni sprejel Roosevelt darila, ki ga je poslala njegovi hčeri nevesti Francija, ampak ga je vrnil, češ da amerikanska ustava ne pozna nikakšne predsednikove hčere, a kot navaden človek Roosevelt ne more sprejemati tako dragocenih daril.

Nesreča v kadetni šoli. Iz Inomosta poročajo: Med predavanjem v kadetni šoli se je porušil strop. Ranjen ni nihče.

Samoumrtrež sester. V Milanu so se tri sestre Bumstrap, ki so zadnji čas popolnoma obubožale, umirile na ta način, da so se v sobi zadušile.

Nesreča v šoli. Na ljudski šoli v Ženevi se je onesvestilo v enem razredu 48 učencev in učitelj vsled razsvetljenega plina. Neki učitelj, ki je slučajno pogledal v razred, je vse še pravočasno rešil.

Japonski vojni ataše na Dunaju, podpolkovnik Goro-Yohoji je pozvan v domovino, kamer se vrne preko Amerike. Za njegovega naslednika je imenovan podpolkovnik generalnega štaba Famanashi, ki se je udeležil rusko-japonske vojske in pride na Dunaj šele mesca aprila. Japonska jako pridno izmenjava poslanike.

Stavko poljskih delavcev v imajo v Oseku in okolici.

Kumoru v Raksentalu. Porotna obravnava morilk Zeller se bo vršila v Ljubnem pri tamošnjem okrožnem sodišču najbrž 23. aprila. V petek je bil zaslišan od pol 12 do 4. ure ženin Prohaska. Dovolili so mu tudi, da je z obema morikama govoril. Na potu iz Ljubna na Dunaj je obiskal Prohaska tudi očeta sester Zeller.

Danes je 50letnica smrti svetovnega lirika Henrika Heineja.

Vsesrbski učiteljski shod se bo vršil začetkom meseca avgusta.

Za predsednika srbske naučne akademije je imenovan Stojan Novakovič, minister v pokoj.

Grof Zeppelin izdeluje tretji zrakoplov, ker je bil poizkus z drugim brez uspeha.

Na napitnini pol milijona zaslužil je v New Yorku v nekem hotelu zaposleni natak Karol Müller.

Potres v Kolumbiji je razrušil več mest. Več otokov v bližini Porta Vargas je popolnoma izginilo. Potres v južni Ameriki je trajal cel teden. Prvi sunek se je čutil v provinci Esmeraldi v Ekvadoru. V mestu Esmeraldi je razrušena cerkev, vojašnica in neka šola. Po mestu se je razlilo morje. Druga mesta so deloma razrušena in silno opustošena.

V tovarni orožja Skoda v Plznu popolnoma počiva delo.

Zapravljivec. Devet milijonov dolga ima baron Herman Königswarter, ki je podedoval svoječasn po očetu 36 milijonov kron. Ob svoji prvi ženitvi je moral plačati dva milijona kron judovski občini, ker se je dal krstiti in je bila za tak slučaj to očetova želja. S svojo prvo ženo se je razporočil in vzel neko dunajsko gledališčno igralko.

Pismonoše med živalstvom.

Za prenašanje pisem med južnomorskimi otoki bodo rabili odslej ptice burjevke (Fregatenvögel). Te so zelo velike, nad meter visoke in merijo čez razpete peruti 2 in pol met. Imajo to lastnost, da lete vedno v tisti kraj, kjer so se rodile, in zato so jih pričeli misijonarji izrabljati za prenašanje pisem z enega otoka na drugega.

O živih bitjih na Marsu. Ne dolgo temu je predaval profesor oksfordske univerze Turner v Londonu o tem, če se nahajajo na planetih živa bitja ali ne. Njegovo prepričanje je, da se nahajajo, samo najbrž v drugi obliki, kakor na naši zemlji. Oblika bitij odgovarja okolnostim, v katerih žive. Zelo mogoče je, da n. pr. na Marsu ni zraka, pa je kak drug plin zato, v katerem je življenje tudi mogoče.

Izumitelj umetnih beljakovin. Dolgo so se že trudili učenjaki, da bi na kak način razstavili beljakovino v njene prvobitne snovi, a se jim ni v tem oziru ničesar posrečilo. V zadnjem času pa je tako prizadevanje deloma uspelo predstojniku kemičnega instituta na visoki šoli v Berlinu Emilu Fischerju. Temu se je posrečilo razstaviti naravno beljakovino v prvotne snovi in nekatere teh prvotnih snovi potem tudi umetnim putem proizvesti. Imenoval jih je „polypeptide“. Ta iznajdba je velikega pomena na polju znanosti in tudi v praktičnem življenju, ker je v beljakovinah pač glavna mož za preživljanje našega telesa.

Degradacija — po smrti. V Budimpešti bi bil moral biti degradiran častnik Aleksander Erhardt zaradi prevelikih dolgov. Da bi se tem umaknil in umrl kot častnik, se je Erhardt ustrelil. A degradacija se je izvršila po smrti. Preoblekli so ga v prostiško obleko in pokopali kot prestaka.

Novost v brzojavni službi. Ministrstvo trgovine na Ogrskem se bavi z osnovo, kako bi bilo mogoče oddajati brzogave na vsakem kraju. Metali bi se v poštne skrinjice in oddajali kakor navadna pisma. Ta naredba bi bila zelo praktična posebno na kolodvorih.

Stolp sv. Stefana — nevarnost za Dunaj. Podstrešje stelpa sv. Stefana na Dunaju je leseno in silno velike ter obstoja že od 14. stoletja naprej. Trdno je še in vsako leto je treba samo neznatnih popravil. Dunajčani pa imajo velik strah, da se ne bi kdaj na kak način to ogromno podstrešje vnelo in pričelo goreti. V takem slučaju bi bila nevarnost za vse mesto zelo velika. Zato mislijo zameniti leseno podstrešje z železnim že dalje časa, a se delo vedno zavlačuje, ker bi bili stroški take zamene ogromni.

Psa kot poročno darilo je prejela tudi Alice Roosevelt. Kupil ga ji je neki bogataš za 1500 dolarjev. Priložil je drogecene blazine in srebrno tablico, kjer so predpisana za psa potrebna jedila.

Ogromno sliko je izvršil slikar Roussel v Parizu. Slika obseza 75 m² in predstavlja množico, ki je ob času revolucije razrušila državno jetnišnico in ki pribaja zmagovalno pred mestno zbornico. Nad 100 oseb je naslikanih v naravni velikosti. Slika je napravljena za občinsko sodno dvorano.

Ženitev španskega kralja se bo vršila 2. junija. Slavnost bo zelo ogromna. Ob tej priliki bo izpuščena v morje in krščena z nevestinim imenom kraljevska jahta kot spomenik tega veselega dogodka. Takoj po prestopu v katoliško vero misli potovati nevesta v Rim, da se tam pokloni papežu.

Telefonska in brzojavna poročila. Ogrski državni zbor s silo razpuščen.

Budimpešta, 19. februarja. Vse stranke se se včeraj posvetovala, kaj storiti, ko se prebere reskript o odgojenju zbornice. Predsedniki zbornice so naznanili, da je došlo na obe zbornici kraljevo pismo, ki pooblašča Nyirya za kraljevega komisarja ter določa sklicanje in razpustitev državnega zbora. Poslancem se je naznanilo, da danes ob devetih izvedo sklepe koalicijskega odbora. Košut je prosil poslance, naj bodo za slučaj sile popolnoma mirni ter naj se ne spuste v pretep, da se ohrani dostojanstvo protesta. Nyiry je izjavil v pismu na predsedništva obeh zbornic, da bo za slučaj, ako se mu bo pri izpolnitvi naloge delale težave, rabil vso silo in vse pravice.

Budimpešta, 19. februarja. Danes zjutraj so se zbrali voditelji parlamentarnih strank, da se pogovore o stališču, katerega naj poslanci zavzamejo pri današnjem razpustu zbornice. Tisza je v imenu liberalne stranke naznanil, da liberalna stranka protestira proti razpustu. Koalicija je bila popolnoma složna, ker sta se tudi Banffy in Andrássy pridružila mnenju ostalih voditeljev, da se je treba kraljevemu reskriptu upreti.

Budimpešta, 19. februarja. V seji načelnikov strank je imel Andrássy znamenit govor, v katerem je dejal, da sedaj vsak poslanec stoji pred sodiščem zgodovine in mora storiti vse, kar se mu za narod zdi prav.

Budimpešta, 19. febr. Uradniki drž. zbora so naznanili predsedniku, da se napravlja v loži ministrskega predsednika interurbanen telefon. Predsednik je odredil, da se vsa dela takoj razdero in se delavci izpode iz lože. Telefon je bil baje namenjen za direktno zvezo z Dunajem in tukajšnjim dvorcem.

Budimpešta, 19. febr. Ob 7 uri zjutraj je policija na široko obkolila parlament; 840 policajev na konjih in 200 peš. Na trgu pred parlamentom se je postiralo vojaštvo: in sicer 4 oddelki 38 infanterijskega polka, 3 eskadroni husarjev, 1 eskadron konvedskih husarjev in 2 batalijona honvedske infanterije. Oni honvedi, ki so določeni za najodgovornejša dela, so se z vlakom pripeljali sem iz Velikega Vardina in so romunske narodnosti. Na generalskem travniku je stala vsa budimpeštanska divizija, ki je pred kornim poveljnikom imela revijo. Ob 9 uri se je napolnila zbornica.

Budimpešta, 19. febr. Predsednik drž. zbora Justh je nenadoma obolen in ni mogel prisostvovati današnji seji, dasi je izjavil, da se bo pustil v parlament nesti.

Budimpešta, 19. februarja. Ogrsko državno zbornico so danes izpraznile vojaške čete. Konferenca koalicijske podpredsednikov državnega zbora Bolgara in Rakovskega, je danes zjutraj sklenila da se vrši seja državnega zbora kljub vsem. Seja se je pričela ob 10. uri dopolne. Ministrski bili v zbornici. V zbornico je stopil neki henvedni častnik in izročil podpredsedniku dva zapečateni pisma. Podpredsednik je vprašal zbornico, ako naj pisma prebere. Zbornica je z veliko večino odločila, da je to postopanje nepostavno in da se pisma odpošlje neoprečena nazaj. V tem trenutku stopita v zbornico dva honvedska polkovnika in pozoveta poslance, z ozirom na to, da je istočasno priobčil uradni list razpust drž. zbora, naj zbornico takoj zapuste. Ker nekateri poslanci tega niso hoteli storiti, so vdrli v zborovalno dvorano honvedski vojak, ki so zbornico izpraznili. V zbornici je bil nepopisen vihar. Čuli so se klici: „Mi se umaknemo samo sili“. Istočasno je imela seja gosposka zbornica, ki je protestirala proti kraljevemu reskriptu. V mestu je velikansko razburjenje; pozivu, naj se izobesijo črne zastave in naj se vse trgovine zapro, se pa občinstvo ni odzvalo. Trg pred parlamentom je zastražen.

Budimpešta, 19. febr. Začetkom seje je podpredsednik Rakovsky na-

znanil, da sta majorja Janušek in Bartha prinesla k predsedniku Justhu pismo, v katerem se mu generalni major Nyiry predstavlja kot „kraljev komisar“ (Ogorčeni klici.) in v katerem zahteva, da se v zbornici priloženi kraljeva pisma odpreta in prečitata. Rakovsky je protestiral proti temu češ, da ustava kraljevega komisarja ne pozna in ker se majorja Janušek in Bartha ne moreta smatrati da bi imela ministrsko odgovornost, naj se pisma vrtna neodprečena nazaj. Vsa zbornica je vstala in ploskala, same grof Tisza in Karoly sta sedela, kljub temu je bil sklep proglašen kot soglasen. Podpredsednik je protestiral proti Nyirjevimi grožnjam s silo. Naposled je bil sprejet predlog podpredsednika Bolgara, da se seja drž. zbora danes zaključi in da bo prihodnja seja pojutrašnjim. Nato je bila seja, ki je trajala 25 minut zaključena. Vse se je izvršilo v redu.

Budimpešta, 19. febr. (Uradno.) Seja državnega zbora je bila mirna. Podpredsednik Rakovsky je najprej protestiral, da je parlament obkrožen od vojaštva in policije in da je tudi v parlamentu policija, kar je proti imuniteti, ter je naznanil, da je predsednik drž. zbora, Justh, dobil pismo, v katerem mu le-ta sporoča znana naznanila. Rakovsky je predlagal, da se proti temu protestira, ker to ni nobeno postavno postopanje ter da se kraljevo pismo vrne neodprto nazaj. Predlog je bil z velikanskim odobravanjem sprejet. Nato je prevzel podpredsednik Bolgar predsedstvo ter je predlagal, da bode prihodnja seja pojutrašnjim, 21. t. m. Predlog je bil sprejet. Nato je podpredsednik sejo zaključil in poslanci so odšli. Pet minut po sklepu seje je prišla policija v zborovalno dvorano na čelu ji polkovnik honvedne infanterije Fabricius s štirimi vojaki, ki so imeli nasajene bajonete ter je prebral kraljev reskript, s katerim kralj razpušča zbornico. Galerija je čitanje spremljala s strahovitim vriščem ter je pela Košutovo himno. Kmalu nato so zasedli vse hodnike drž. zbora vojak, ki so nasajeni bajoneti, ki so kmalu izpraznili vse poslopje. Tudi uradniki so morali zapustiti poslopje.

Budimpešta, 19. februarja. Kraljev reskript izjavlja, da razpušča državni zbor, ker je koalicijska opetovano odklonila sestavo ministrstva pod za kralja sprejemljivimi pogoji. Pridržuje si skorajšnje sklicanje nove zbornice ter pravi, da se bo vse uradnike po postavi preganjalo, ki se odredbam ne bodo pokorili.

Budimpešta, 19. febr. Ko je vojaštvo odkorakalo izpred parlamenta, se je izprežila puška nekemu prostovoljcu. Strel je ubil 20letnega nadomestnega rezervista Vörösa.

Budimpešta, 19. febr. Veliki župan peštanske županije grof Taby in podžupan grof Lassberg sta odstavljena.

Budimpešta, 19. februarja. Včeraj zvečer je velika četa dijakov šla pred honvedski spomenik in položila pred spomenik venec. Pevajoč Košutovo himno so dijaki šli pred Petőfyjev spomenik, kjer so položili drugi venec. Pred narodno kazino je aklamirala mladina, nakar je baron Pronay imel govor. Policija je dijake razpodila.

Reka, 19. februarja. Hrvaški in srbski delegati reške konference so poslali Košutu brzojavko: Razumevamo vaš težki položaj in pristajemo predloženo odgojenje konference na 28. t. m. Izražamo Vam tople simpatije in želimo Vam srečen uspeh ter pošiljamo Vam bratski pozdrav.

Dunaj, 19. febr. Češki radikalni poslanci so poslali Košutu brzojavko, v kateri pozdravljajo „današnji zgodovinski dan proti absolutizmu ponemčujoče Avstrije“, katere hlapčevanju se upira tudi češki narod.

Reka, 19. februarja. Stavka se širi po raznih tovarnah. Vsi lastniki podjetij so ustanovili „Zavezo delodajalcev“.

Pariz, 19. febr. Med običajnimi slovesnostmi je prevzel Fallières predsedstvo od Loubeta. Nagovori so bili presrečni.

Belgrad, 19. febr. Bivši minister Vladan Gjordjević obsojen na 6 mesecev.

Zahvala.

Za vse dokaze iskrenega sočutja o priliki smrti našega soproga, očeta, oziroma strica, gospoda 374

Mihaela Lončar

uslužbenca južne železnice v p. izrekava tem potom vsem kar najtoplejšo zahvalo. Posebno pa gosp. profesorju Peerzu in gg. četrtletnikom za udeležbo pri pogrebu. Istotako vsem gg. pevcem za gniljivo petje.

Terezija Lončar, soproga.
Franc Lončar, sin.

Zahvala.

Za vse dokaze srčnega sočutja povodom boleznin in smrti naše iskreno ljubljene matere, oziroma stare matere in tašče, gospe

Marija Jemec roj. Pleško

kakor tudi za darovane krasne vence in mnogobrojno spremstvo k večnemu počitku izrekamo tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in znancem najtoplejšo zahvalo.

Ljubljana, 19. februarja 1906.
377 Žaljuči ostali.

Zahvala.
Prilikom najine srebrne poroke došlo nama je toliko različnih laskavih častitk od cenjenih gg. prijateljev in znancev, da nama je skoro nemogoče vsem se pismeno zahvaliti.
Tem potom izrekava vsem p. n. gratulantom svojo najiskrenejšo zahvalo.
Ljubljana, 17. februarja 1906.
Ignacij in Jvana Gabrič.

!!Lepa prilika!!

== Proda se iz proste roke ==

velika hiša

tik deželne ceste, blizu novega kolo-dvora v vasi **Nomenj**, p. Bohinjska Bistrica.

V hiši se nahaja gostilna z vsemi obrti, trgovina z mešanim blagom in sobe za tujce. Pri hiši je gospodarsko poslopje, veliko dvojno dvorišče, lepa veranda, velika klet, ledenica, kegljišče in sadni vrt.

K hiši spadajo 4 gozdi, njiva in občinske pravice na obširnih pašnikih. Ravno tam, par minut od hiše in prav v bližini kolo-dvora je naprodaj

nova žaga

ob stanovitni vodi. Pod isto streho lepo stanovanje za žagarja, klet in žganjarna. Pri žagi je prav lep, obširen raven prostor, pripraven za kako manjšo tovarno.

Vsa poslopja so v **najboljšem stanu** in izvečine nova.

Na prodaj je hiša in žaga skupaj, ali pa vsako posebej. 379 3—1

Vse podrobnosti se izvedo pri lastniku **A. Mulej-u** na **Nomenju h. št. 15**, pošta Boh. Bistrica.

Grand hôtel „Union“ Ljubljana
(Ravnateljstvo A. Kamposch.) 382 1—1

Danes, v ponedeljek ob 8. uri zvečer
v vinski kleti pojedina
prašičjih glav in krofov.

Koncertira oddelek mestne „Društvene godbe“.
Točil se bo ravno došli novi cviček in druga nova specialna vina.

Vabilo

381

VII. redni občni zbor

„Kmetijskega društva“ v Sodražici

registrirane zadruge z omejeno zavezo

ki se bode vršil

dné 4. marčija 1906, ob 3. uri popoldne
v društvenih prostorih.

Dnevni red:

1. Citanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za l. 1905.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Prememba pravil.
7. Poročilo o izvršeni reviziji.
8. Slučajnosti.

Načelstvo.

V slučaju, da občni zbor ni sklepčen, bo isti dan na istem kraju po preteku ene ure brez ozira na število navzočih članov občno zborovanje.

Dobite kupca

ali

kapital

za vsakovrstne kupčije tukaj ali na deželi, hiše, graščine, gospodarstva, obremenitev, personalni kredit ali soudeležba hitro in diskretno brez provizije od 380 1—1

Prve avstrijske kupčijske in realitetne borze

kulantno, predobro akreditirano podjetje na Dunaju VI/2, Marchettigasse 1. Telefon 5857.

Zaradi dogovora zahtevajte brezplačni obisk našega zastopnika.

Zastopnik J. JUNG, sedaj v Ljubljani, hotel „pri Maliču“, soba št. 45.

Velika lesna industrija na Štajerskem
išče spretno

žagarje

in

učence od 14—16 let.

Tudi 375 3—1

8—10 hlapcev - gozdarjev

se takoj sprejme z mesečno plačo 70 kron.

Ponudbe pod M. M. na upravništvu lista.

Sprejemem tako 372 3—1

koncipijenta

Dr. Fran Poček, odvetnik
Ljubljana, Stari trg.

Pri podpisnem društvu se odda z 8. aprilom samostojno mesto

mesarja

v premogovniku pod ugodnimi pogoji.

Preskrbovati bo moral rudarje in druge z mesom. 373 3—1

Ponudbe na „Ročevsko rudniško konsumno društvo“.

Muljavska šola.

Muljavski mogotci, kateri si prisrčno želijo šole na Muljavi, so me napadli v „Narodu“, da sem jaz pisal v „Slovenca“ dopis glede muljavske šole v 17. št. t. l. To pa ni res, ker jaz nisem še nikoli v noben list pisal o muljavski šoli. G. urednik, prosim Vas, povejte, sem li jaz poslal Vam oni dopis. (Ne! Op. ured.)

Ker pa so me izzivali in ker se z onim dopisom tudi jaz strinjam, sem se namenil na nekatere trditve „Narodovega“ dopisa odgovoriti.

1. Jaz popolnoma nič nimam zoper to, če se zida šola na Muljavi, samo to zahtevam, da pustite našo občino v miru. Ko sem leta 1898 bil županem izvoljen, priporočali so mi volivci, da naj delam z vsemi močmi na to, da se jim ne bo naložilo breme, katerega po zakonu niso dolžni nositi, to je šola na Muljavi. Jaz sem jim dal besedo, da bom zanje storil vse, kar bo v moji moči.

Besedo sem držal in jo bodem tudi v prihodnje. S pomočjo mi naklenjenih gospodov sem dosegel, da se je oddaljenost od Krke do onih vasi, ki bi imele vsolane biti na Muljavo, uradno konstatirala. Dokazalo se je, da nobena teh vasi ni oddaljena 4 kilometra od Krke. Celo Muljava sama od Krke pa do onega kraja, kjer je bilo kot kraj šole zaznamovano, ni dalje nego 3495 metrov. To je uradno dokazano; kadar se bo pa preložitvev klanjcev izvršila, bo pa do Krke še pol kilometra bližje.

5. Na Krki imamo dverazredno šolo in prvi razred ima dvorazrednico. Otroci iz vseh vasi obiskujejo pridno šolo, pa tudi s prostorom se lahko izzihaja. V kratkem, najbrž še letos, bomo dozdajali še tretji razred, pozneje če bo treba pa še kaj več. Mi se torej za muljavsko šolo nimamo kaj ogrevati, ker je imamo doma. Muljavski občini jaz ničesar ne ukazuje, ker ima svojega župana; lahko si naredi zaradi Krke svojo lasto šolo, kjerkoli hoče. Meni je čisto vse eno, če si svojo šolo naredi na Muljavi, na Polju, na Kompolju ali pa nikjer. Da bi jaz delal na to, da bi g. župnik Spendal prodal svojo hišo za šolo, to je cela oslarija. Z g. župnikom Spendalom jaz nisem govoril, kar je duhovnik. Sicer bi pa onim šestim Muljavcem brž druga misel prišla, če bi se začelo delati na to, da bi se šola delala tam, kjer jo je res treba in ne na Muljavi. Muljavcem je malo za šolo, v glavo so si utepli, da hočejo komandirati vse štiri prižadete občine, da bodo rekli „pa smo jih zmogli“, vse drugo jim je kaj malo mar. Komaj je bila misel izprožena, da naj bi se rajši šola naredila na Polji ali Kompolji, že se bojijo in s strahom prašajo v „Narodu“: „Ali se bodo naši otroci v čolnih vozilih v šolo?“ Prej je „Slovenec“ pisal, da bi povodenj zadrževala etroka na Muljavo v šolo, pa se rekli, da ni res; zdaj pa če bi bila šola na oni strani, se pa beje, da bi ne bilo treba otrok v čolnu v šolo voziti.

Pravijo, da ni res, da bi se nekaterim grunti prodali, če bi se šola na Muljavi naredila. Tukaj pa moram reči, da niso vsi Nace Bregarji, Miha Lampreti in Josip Hočvarji. Zaradi bogatašev se tudi šole na Muljavi ne branimo, temveč zaradi onih, ki bi se morali zadležiti zavoljo šole.

Prav ima ta župan in obč. odbor muljavski, da se brani šole, kajti Krka ima svoje šole, Gorenjavas tudi svojo v Zatičini, Dob pa tudi svojo v St. Vidu. Mala muljavska občina pa bi bila hudo prizadeta, če bi si jo morala sama zidati.

V „Narodu“ pravijo, da iz Muljave ne hodijo redno v šolo na Krko. Ne le pečasi. Kocman ali Miha Lampret ima otroke za ženitev, istotake Pajštibar te je Anton Jurčič, pri Tokcu pa ni prebivavcev in hiša že več let prazna stoji. Da jim je za šolo malo mar, povejo sami, ko pravijo, da je samo eden otrok za šolo, pa še tisti ni šel celo leto v šolo. Ta eden pa ni gotovo nobenega družega, kakor Miha Lampret ali pa Antona Jurčiča.

Končno še poudarjam, da vsem skupaj ni za šole, temveč samo zato, ker se čutijo nekolike bolj bogate, da bi rekli „mi smo mi, naj se nas vse boji.“

Zato Vam pa svetujem, zložite tiste krajcarje skupaj, pa sezidajte šolo na Muljavi, saj 22.000 kron ni taka reč za moše ala Kocman, Pajštibar, Gričar, Habjan, Cebular in Gracar.

Spančev Janez,
krški župan.

Slovensko gledališče.

Včeraj so se predstavili „Cigani“ tudi popeldanskemu gledališkemu občinstvu in pri tem dosegli resničen uspeh. Pred menoj je sedel komaj desetleten deček in pri vsakem dvotipu vsklikil: „To je fajna, ej duh!“ Ta merodajna kritika z eno „Slov. Národa“ Vas mora prepričati, g. urednik, da je Vaš gledališki poročevalec, kakor pravi „Narod“, res „nadut bandit, prismoda, ki mu je megalomanija zlezla v možgane, da je kritikaster, idiot“ itd. Kritika iz otročjih ust in pa ona v „Narodu“ se popolnoma strinjata, torej. Da pa govorimo resne: psovati in zabavljati zna vsak črevljarski vajenec, zato mu ni treba biti niti profesor niti jurist. Teda biti stvaren, tega vaš kolega pri „Narodu“ ne zna, a se tudi ne be naučil.

Zvečer smo videli prvič na slovenskem odru dramo „Lukrecija Borgia“ francoskega pisatelja Viktorja Hugo-na.

Lukrecija Borgia je zgodovinsko znana oseba, katero je pisatelj vzel kot podlago svoji drami ter dejanje potem tudi dasi v celoti ne baš soglasno z zgodovino obdelal. Drama je polna prizorov, ki nas navdajajo z groze in celo nadkriljujejo najhujši romantizem; pozna se, da je delo pisatelja, ki so mu rojili po glavi prizori iz krvave francoske revolucije, ker le tako je mogel s krvavimi potezami slikati vso to grozo in neumljeno, cinčno krvoločnost Lukrecije in njenega kraljevskega soproga vojvode Alfonza.

Dejanje se vrši v Benetkah v karnevalu. Tam se nahaja tudi Lukrecija, ki ljubi mladega stotnika Genuara; ko ta spi na terasi, pride k njemu maskirana ter poklekne predenj; tako klečečo vidi njen soprog ter sklene Genuaru se osvetiti. Ko se Genuaro vsled poljuba Lukrecije vzbudi, mu ta odkrije svojo ljubezen. Tudi Genuaro jo hoče ljubiti, a je še edna žena, ki jo ljubi iskreneje, to je njegova mati, ki je ne pozna.

Lukrecija Borgia je pretresena in vznemirjena; čuti se nesrečno. Med tem se približajo Genuarovi tovariši beneški plemiči, ki so maskirano Lukrecije spoznali; vsak ji očita umor svojega sorodnika. Ko izve Genuaro, kdo je ta ženska, jo pahne od sebe.

Vsi ti beneški plemiči, med njimi Genuaro, pridejo kot poslanci beneške republike na dvor vladajočega ferarskega vojvode Alfonza, Lukrecijinega soproga. Genuaro v svoji ogorčenosti odbije pri napisu palače Borgia začetno črko tega s krvjo spojenega imena, za kar ga čaka — smrt. Genuara primeje in z oboroženo silo tirajo pred vojvodo.

Med tem pride k soprogu Lukrecija ter zahteva kot osvete smrt onega, ki je onedlastil njeno ime. Z cinčnim izrazom zadovoljstva jej vojvoda to obljubi ter ukaže privedi storilca. Ugledavši Genuara je Lukrecija vsa obupana ter heče preprosi vojvodo, da osvete ne izvrši, toda ta se ne uda. Genuaro mora piti zastrupljeno vino, katero mu mora natočiti Lukrecija sama, ki mu pa da potem, ko je odšel njen seprog, protistrup ter mu reši življenje proseč ga, naj takej beži v Benetke.

Genuara pa pregovori pobratima Maffio, da estane ter pride na večerjo k princezinji Negroni. Med pojedino, ko so se vsi več ali manj opili vname se prepri, katerega tihi povzročitelj je intrigantski zaupnik Lukrecije, Zubetta. Dame se odstranijo, beneški odposlanci hočeje svoje meče, a vrata so zaprta, med zagrinjalom pa se prikaže ženski demon — Lukrecija Borgia, ter pove, da se je maščevala vsem za žaljenje v Benetkah s tem, da se vsi zastrupljeni z vinom. Z krutim sarkazmom jim kaže na navzoče menihe, češ naj se izpovede, potem jim pekaže odgrniti zavos, pet mrtvaških krst, njihovo bivališče. Sedaj se oglasi Genuaro. Lukrecija tega ni pričakovala. Še enkrat ga prosi, naj se reši s protistrupom. Med tem začuje Genuare glas pobratimov, ki ga umiraje prosi osvete. Genuare z bodalom zabode Lukrecija, ki mu med zadnjimi izdihljaji prizna, da je njegova lastna mati.

Celo dejanje je le ena krvava poteza in groza, ki spreleta gledalce, vse preje nego blažilno vpliva na njihov čut. Milieu, na katerem temelji drama, sodi v kake areno španskih toreadorjev. Mi Slovenci se plašimo takih prizorov.

Drama je stara, a zato niti najmanj klasična; taka divjeromantična dejanja so se davno preživela. Igralcem pa je dana pri-

ležnost, pokazati vse spretnosti, zato se drama uprizarja po vseh odrih.

Zlasti uloga Lukrecije je taka, da je mogoče dramo le ta uprizoriti, kjer imajo zanje sposobno interpretinjo. Pri nas je bilo to megoče, kajti gđ. Spurna je svojo nad vse težko vlogo izbornore rešila; Lukrecija Borgia, kakršna je predstavila ona, se lahko pokaže tudi na večjem odru.

V vseh varijacijah svojega psihičnega procesa je bila gđ. Spurna dovšene dobra. Bodisi tam, ko se hoče vsled ljubezni do Genuara spremeniti in postati plemenita, bodisi ko se čuti nesrečno skrivajoč tajnost, da je njegova mati, kakor v prizoru, ko jo slednji pahne od sebe; dalje ko prosi svojega soproga za Genuarove življenje, posebne pa v končnem prizoru predno jo zabode lastni sin, umela je pogoditi vse detaje in zato s svojo fine nuancirano igro izzvala burno odobravanje. Tudi mi ji moramo izrehati neomejeno priznanje.

Dober pastir ji je bil g. Nučič Ulega Genuara je velika in skoro tako težka kot ona Lukrecija. Da ne smemo g. Nučiča meriti z onim merilom, kot kakega dvornega igralca, to se razume. Teda za naše razmere je bil tak, da ga moramo le hvaliti. Zopet in zopet pa mu priporočamo, naj v tako velikih ulogah pazi, da ostane miren tudi v ekstazah in varuje svoj organ.

Včeraj se je postene trudil, zato že zasluži, da ga pohvalimo. Odlikovan je bil z velikim laverovim vencem.

G. Dobrovolny kot vojvoda, je bil tako dovršen, ko še ne kmalu v kaki ulogi. Flegma, s koje je znal prikriti svojo cinčno zlobo in krvoločnost je že umetnost. Tako miren in rafiniran zloben značaj pogodi le pravi igralec. Cast!

Poleg navedenih je večja uloga še ena Gabette, Lukrecijinega zaupnika.

Značaj je intrigantski, in izbornore ga je pogodil g. Dragutinovič.

V obče je bila drama dobro naštudirana; tudi režiji ne moremo ničesar očitati, zato je demonstracija na parterju bila več kot neumestna.

Cel ensemble s predstavljajci manjših ulog zasluži pohvale.

Tudi oprema in scenarija nam je uga-jala, zlasti lepe so bile toalete, v prvi vrsti gđ. Spurne, ki so bile skere razkošne.

Gledališče je bilo demalega polno pri obih predstavah.

F. K.

Jutri, v torek, dne 20. februarja se uprizori ob navadnih, znižanih repriznih cenah tretjič prekrasna Weisova opera „Poljski žid“, ki se odlikuje zlasti z rafinirano orkestracijo, efektnimi solospeli in divnimi Zbori. V tem oziru se more med premierami tekeče sezone primerati „Poljski žid“ s Cajkovskega „Pikovo damo“. Glavna vloga, na kateri sloni vsa opera, pa je župan Mathias, ki jo je pel doslej dvakrat zopored z velikim uspehom g. Oufednik. To sila naporno muzikalno in igralsko izredno ulogo, ki zahteva celega umetnika, poje v torek g. režiser Raneek Lorenz. Ta je to vlogo v Plznu kreiral ter dosezal z njo tam, v Solnogradu in drugod najslajnejše uspehe. Komponist Karol Weis je pismeno izrazil željo, naj poje vlogo Mathiasa tudi gosp. Raneek, češ, da si ne more zeleli boljšega interpretata za to vlogo, v kateri je g. Raneek naravnost umetnik. Opozarjamo torej tudi one, ki se čuli in videli že krasen nastop g. Oufednika, da si greje pogledat še Mathisa gosp. Raneeka.

Stajerske novice.

Š Za Žičkarjev spomenik so darovali p. n. gg.: Jos. Učnik, župnik, 4 K; Ant. Sebat, župnik, 2 K; Jos. Lendarič, kaplan, 3 K; Ciril Karba, ekonom, 4 K; Andr. Fischer, župnik, 5 K; Miloš Schmid, župnik, 4 K; Anton Hajšek, kanonik, 10 K; Janez Grobelšek, mestni kaplan, 3 K; Alfonz Požar, mestni kaplan, 2 K; Martin Lah, župnik, 5 K; Franc Ogrizek, župnik, 3 K; Franc Cerjak, kaplan, 10 K; Franc Stifter, profesor v Kalugi na Ruskem, 1 rubel; Pesojilnica v Vitanju, 10 K. Darove za Žičkarjev spomenik sprejema župnik Jožef Cerjak v Rajhenburgu. Nek redoljub je postal svoj prispevek za Žičkarjev spomenik s pripombo: „Možu, ki je žrtvoval svoje življenje za narod, naj tudi narod iz hvalečnosti postavi vsaj nagrobni spomenik.“

Š Sv. Ilj v Sloven. goricah. K poročilu o občnem zboru tukajšnjega bralnega društva dne 11. svečane, še omenjamo,

da se je v zadnjem društvenem letu 1905 izposodilo iz društvene knjižnice 960 knjig, torej za 450 več kot lanske leto. Časniki se pa niti nise zapisovali. Največ knjig se si izposodila vrta naša dekleta. Knjižničar je tudi izračunal iz zapisnikov, da se prejšnjih 12 let, kar društvo obstoja izposodilo skupaj le 235 več kot samo letošnje (1905) leto. Na zborovanju se je tudi priporočalo udom čitanje gospodarskih knjig, kajti le od dobrega gospodarskega čtiva bomo imeli tudi lepe uspehe in kaj koristi. — Nek ud je tudi predlagal, naj bi društvo vsa svoja pisma in vabila kolekovalo z narodnim kolekom. — Ker je naše društvo na najsevernejšem kotičku Slovenije, v kraju, kjer se bje najljubejši boj za naroda obstanek, ter je edino slovensko društvo v St. Ilju, je želeli, da bi redeljubi, ki jim je mar obstanek Slovenstva niže Spielfelda, podpirali naše društvo kot podporni udje.

Š Iz „Narodovega“ v „Stajerčevu“ uredništvo. Znani Zaval, v katerem je „Slovenski Narod“ občudoval „vzor“ duhovnika in ga imel nekaj časa tudi v svojem uredništvu, je sedaj prijadral v „Stajerčevu“ uredništvo. — Kot urednik „Stajerca“ bo Zavadi sam nadaljeval to, kar je pri „Slovenskem Narodu“ začel.

Š Najstarejši meščan umrl je v Rogatou. Bil je to g. Ivan Pacher, rojen 25. aprila l. 1811. Bil je plemenit značaj in vedno vedrega duha. Spomin je imel popolnoma svež — bil je živa kronika v okolici.

Š Grozen detomor. V Žusmu je orožništvo prijelo neko Marijo Paj radi detomora. Truplo novorojenega otroka so našli popolnoma raztrgano. Za nekim plotom so orožniki našli glavo, za drugim obe nogi in eno roko umorjenega otroka. Paj taji in pravi, da so otroka raztrgali psi.

Š Učiteljske vesti. Kot nadučitelj na ljudski šoli v kraju Straden je nastavljen definitivni učitelj v Cmurku Franc Poš in na ljudski šoli v Rajhenburgu je postal nadučitelj dosedanjí definitivni učitelj v Vidmu Franc Jamšek. Previzerični učitelj v Rajhenburgu Vinko Okern je postal ondi definitivni.

Š Krasno! Nedesežne znanje slovenskega jezika je pokazal neki nemški notar v Slov. goricah. Pri Sv. Antonu v Sloven. goricah se je pri neki hiši ženil sin. K notarju so šli delat pismo. Oče so dejali, da si izgovore vsakega žita po en vagon. Gospodu notarju se je pa lepša zdela beseda vagon in so zapisali, da oče dobi vsake vrste žita po en vagon. Mati so si izgovorili eno gredico pod njivo, gospod notar so pa zapisali z isto natančnostjo materi eno greblco pod njivo. Kaj ne, da leno!

Š Narodna Čitalnica v Ljutomeru priredi plesni venček v prostorih gostilne g. Fran Seršena v Ljutomeru v soboto, dne 24. svečane 1906. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina za osebo 80 vin. Kostumi in maske dobro dešli. Na pepelnico sredo, 28. svečana 1906 ob 6. uri zvečer v ravne istih prostorih pojedina raznih rib in drugih postnih jestvin. K obema veselicama vabi najljubneje „Narodna Čitalnica“.

Š Oproščena je bila pred celjskimi porotniki poštarica Deleja.

Zahvala.

Udano podpisani odbor spolnjuje prijetno dolžnost, da izreče javno zahvalo vsem cenjenim dobrotnikom, ki so na katerikoli način pripomogli, da se je predpustna veselica v „Unionu“ tako častno izvršila. Zahvaljujemo se vsemu sl. občinstvu, ki je z obilno udeležbo pokazalo simpatijo našemu društvu. Posebna zahvala in čast big. gosp. nadzorniku Möllerju in ostalim gg. tovarniškim uradnikom, ki so s svojo udeležbo pokazali, da se ne sramujejo svojih podložnikov in, da odobravaljo delovanje našega društva. Dalje izrekamo iskreno zahvalo gg. trgovcem, ki so z velikodušnimi darovi pomagali, da nam je po pokritih stroških še precej čistega dobička za bolniško blagajno ostalo. Med temi so v prvi vrsti gg. Češnik, Miklavc, Grobelnik, Košak, Mayr, Zalaznik, Elsner, lekarna Mayr, Lovše itd.

Nas zelo veseli, da se je veselica tako častno izvršila, in da so brezuspešni ostali vsi napadi od članov nasprotnega nam nekaj desetlin broječega društva, med tem ko šteje naše društvo nad 1800 članov, katere tem potom opozarjamo, da se pri nakupu raznih potrebčin ozirajo na zgoraj omenjene trgovce, ter se tako ravna po starem geslu: „Svoji k svojim!“

Odbor

podpornega društva delavcev in delavk c. kr. tobačne tovarne v Ljubljani.

„Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani“

Podružnica v CELOVCU.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promese izdaja k vsakemu zrebanju.

Akcijski kapital K 2.000.000.—.

Zamenjava in ekskomptuje izrečane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavelje.

36 Ekskompt in inkasno menio. 33

Rezervni zaklad K 200.000.—.

Daje predujme na vrednostne papirje. Zavaruje srečke proti kurznim izgubi.

35 Borzna naročila. 33

Podružnica v SPLJETU.

Denarne vloge sprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vzlaga.

Promet s čeki in nakaznicami.

Borzna poročila.

Ljubljanska

'Kreditna banka' v Ljubljani.

Uradni kurzi dunajske borze 17. februarja 1906		
Založbeni papirji.		
4% majeva renta	100 20	100 20
4% srebrna renta	99 90	100 10
4% avstrijska krona renta	100 05	100 25
4% zlatna renta	118 25	118 55
4% ogrska krona	95 25	95 45
4% zlatna	114 05	114 25
4% posojilo dežele Kranjske	99 50	101 10
4% posojila mesta Spljet	100 65	101 65
4% Zader	100 10	101 10
4% bosn.-herc. žel. pos. 1902	100 55	101 55
4% češka dež. banka k. o.	100 10	100 20
4% z. o.	100 15	100 25
4% sast. pisma gal. d. hip. b.	100 35	101 35
4% pešt. kom. k. o. s 10% pr.	106 70	107 70
4% sast. pisma innerst. hr.	100 50	101 50
4% ogr. cen. dež. hr.	100 10	100 90
4% hip. banke	100 10	100 70
4% obl. ogr. lokalnih žel. d. dr.	99 50	100 50
4% obl. češke ind. banke	100 50	101 50
4% prior. Trst-Poreč lok.	99 90	100 90
4% prior. dol. žel.	99 50	100 10
4% juž. žel. kup. 1/2%	316 70	318 70
4% avstr. pos. za žel. p. o.	100 75	101 75

Srečke.		
Srečke od 1. 1860 1/2	197 10	199 10
1864	289 50	291 50
tiske	159 50	161 50
sem. kreditno I. emisije	294 25	304 25
II.	296 50	306 50
ogr. hip. banke	261 10	269 10
srbske 4 frs. 100	100 10	109 10
turske	149 50	150 50
Basilika	25 30	27 30
Kreditne	476 10	487 10
Inomoške	79 10	85 10
Krakovske	92 10	99 10
Ljubljanske	61 10	68 10
Avstr. rud. križa	52 10	54 10
Ogr.	33 10	35 10
Rudolfove	57 10	63 10
Salcburške	71 50	77 50
Dunajske kom.	534 10	544 10

Dolnice.		
Južne železnice	126 10	127 10
Državne železnice	670 50	671 50
Avstr. ogrske bančne dolnice	1634 10	1643 10
Avstr. kreditne banke	667 25	668 25
Ogrske	784 50	785 50
Zivnostenske	246 10	248 10
Pramogokop v Mostu (Brüx)	658 10	660 10
Alpinske montan	530 25	531 25
Praške žel. ind. družbe	2621 10	2631 10
Rima-Murányi	529 50	530 50
Trbovljske premog. družbe	276 10	278 10
Avstr. orožne tovr. družbe	564 10	567 10
Češke sladkorne družbe	158 10	159 10

Valute.		
C. kr. cekin	11 34	11 38
20 franki	19 10	19 13
20 marke	23 48	23 56
Severains	23 98	24 06
Marke	117 25	117 45
Laški bankovci	95 60	95 75
Rubli	251 25	252 25
Dolarji	4 84	5 10

Kot 355 3-3

kuharica

išče službe oseba srednje starosti, najraje v kakem župnišču.

Veliko zalogo absolutno zajamčenega pristnega vina

priporočano opetovano od knezoškof. ordinarijata ljubljanskega p. n. vlč. gg. župnikom za mašna vina, ima

Kmetijsko društvo v Vipavi.

Izborna kvaliteta; belo po 40, do 50 kron, sortirano najfinejše do 60 kron, postavljeno v Postojno ali Ajdovščino. Izpod 56 litrov se ne oddaja; na debelo po dogovoru ceneje. Prevara izključena, ker je klet pod nadzorstvom dekana vipavskega.

V zalogi je tudi **tropsko žganje**. Za zadrage in večje množine **izjemne cene**, 2523 26-4

Za obilne naročbe se priporoča **Kmetijsko društvo v Vipavi**.

Goriško vinarsko društvo
(registr. zadruga z omejenim jamstvom)

v Gorici
ima v svojih zalogah in prodaja

pristna in naravna vina

iz Brd, z Vipavskega in s Krasa.

Razpošilja na vse kraje od 56 litrov dalje.

Uzorce pošlje na zahtevo.

Cene zmerne, postrežba točna in realna.

Sedež društva:

Gorica, ulica Barzellini

2019 22

štev. 22.

Mlad
323 6-4

trgovski pomočnik

spreten prodajalec več slovenskega in nemškega jezika, želi premeniti svojo dosedanje službo mešane trgovine od 15.—20. sučca.

Vprašanja na upravn. „Slovenca“.

23-16 761 II

Globin

je najboljša in najfinejša čistilno sredstvo.

Trgovskega pomočnika

in enega

vajenca

sprejme takoj večja trgovina z mešanim blagom v večjem kraju na Dolenjskem.

Poundbe pod A. B.

319 10-4

Dr. H. vit. Porenta,

primarij dobrotelnega zavoda v Trstu, sprčuje, da je s presenetljivim, sigurnim uspehom proti želodčnim težočam in črevesnim boleznim uporabljal

želodčno tinkturo

G. Piccolija, dvornega založnika Nj. Svetosti in lekarja v Ljubljani, Dunajska cesta.

1 stekleuica velja 20 vin. in se vnanja naročila z obratno pošto 2371 izvršujejo.

Naznanilo.

S tem si dovoljujem cenj. odjemalcem vljudno javiti, da sem z današnjim dnem uvedel v svoji modni trgovini modnega in perilnega blaga ter konfekcije

predtiskarijo na najnovejši zistem.

Direktna zveza z eno prvih avstrijskih tovarn za to stroko mi omogoča, da bom cenj. odjemalcem mogel vedno postrežiti z najnovejšimi monogrami ter izpeljavami.

Zunanja naročila točno in ceno.

A. Vivod - Mozetič

trgovina modnega, perilnega ter konfekcijskega blaga

Stari trg št. 21, Ljubljana.

Katoliška Bukvarna'
v Ljubljani.

Postni govori:

Schuster, 2 Zyklen Fastenpredigten. I. Der gute Hirt. II. Maria Magdalena. S poštino K 1'70.

Bellen, Sünde und Sühne. S pošt. K 1'54.

Kolberg, Die Werke der Genugtuung. S pošt. K 1'30.

Die Busse in Passionsbildern. S poštino K —80.

Schlör-Katschner, Fastenpredigten. S pošt. K 2'60.

Grundkötter, Sechs Fastenpredigten über die letzten Dinge des Menschen. S pošt. K —80.

Denifle-Schultes, Die katholische Kirche und das Ziel der Menschheit. S poštino K 1'80.

Dröder, Die acht Seligkeiten Jesu und die moderne Welt. Neun Vorträge für gebildete Stände. S poštino K 2'—.

Hofmann, Opfergang des Sohnes Gottes. Sieben Vorträge über den Kreuzweg in seiner Beziehung zum Hohenpriestertume und zum Opfer des Sohnes Gottes. S poštino K 1'54.

Bellen, Die letzten Worte des sterbenden Erlösers. S poštino K 1'54.

Plett, Kreuzessplitter. S poštino K 1'70.

Fuhr, Von Gethsemani bis Golgatha. S poštino K 1'30.

Stingeder, Die brennendste aller Lebensfragen. S poštino K 1'05.

Stingeder, Gottes Antwort auf die brennendste aller Lebensfragen. S poštino K 1'60.

„Eines nur ist notwendig“. Sieben Fastenpredigten. K —95.

Huhn, Fastenpredigten in 3 Zyklen. Mit Anhang: Exerctien-Vorträge für Männer. Po pošti K 3'10.

Hecher, Die sieben Kreuzesworte Jesu Christi. Po pošti K 1'30.

Hecher, Frauengestalten am Leidenswege des Herrn. 7 Fastenpredigten über die Busse. K 1'90.

Diessel, Fastenpredigten. 10 zvezkov:

Die grosse Gottesthat auf Golgatha. S pošt. K 1'88.

Der Karfreitag. „ „ 1'88.

Die Erde, Die Heimat des Kreuzes. „ „ 1'40.

Der Schlüssel zum Himmel. „ „ 1'88.

Der Rettungsanker der Sünder. „ „ 1'88.

Der Tod der Sünde Sold. „ „ 1'64.

Die Rechenschaft nach dem Tode. „ „ 1'88.

Der grosse Tag der Ernte. „ „ 1'88.

Das Leiden in ewiger Nacht. „ „ 1'88.

Das glückliche Jenseits. „ „ 1'88.